

Adroddiad ar gyfer	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru
Dyddiad	17 Hydref 2022
Swyddog Arweiniol	Dawn Docx, Prif Swyddog Tân
Swyddog Cyswllt	Shân Morris, Prif Swyddog Cynorthwyol
Pwnc	Paratoi ar gyfer Ymchwiliad COVID-19

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Pwrpas yr adroddiad hwn yw rhoi gwybod i'r Aelodau am y gwaith sy'n cael ei wneud gan Wasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru (y Gwasanaeth) i gasglu ac archifo tystiolaeth o baratodau ac ymateb Tân ac Achub Gogledd Cymru i bandemig COVID-19.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Erbyn hyn, mae'r ymchwiliad cyhoeddus i baratodau ac ymateb y DU i bandemig COVID-19 wedi dechrau. Mae gan yr Ymchwiliad bwerau i orfodi rhai i ddarparu dogfennau ac i ofyn i dystion roi tystiolaeth dan lw.
- 3 Nid yw'r Awdurdod wedi derbyn hysbysiad ynghylch a fydd yr Ymchwiliad yn cysylltu ai peidio, ond drwy gymryd camau nawr i gasglu'r wybodaeth berthnasol dylai'r Awdurdod fod mewn gwell sefyllfa i roi tystiolaeth os bydd gofyn iddo wneud hynny.
- 4 Ar wahân i hynny, os caiff unrhyw achosion llys neu honiadau eu gwneud yn erbyn yr Awdurdod o ran ei ymateb i'r pandemig, bydd yn bwysig gallu cyd-destunoli a chyfiawnhau'r penderfyniadau a gymerwyd ar y pryd.

ARGYMHELLIAD

- 5 Bod yr Aelodau'n nodi'r wybodaeth sydd yn yr adroddiad hwn.

CEFNDIR

- 6 Deilliodd pandemig COVID-19 o achosion o'r feirws SARS-CoV-2 yn Wuhan, Tsieina yn Rhagfyr 2019. Lledaenodd y feirws ledled y byd, gan arwain Sefydliad Iechyd y Byd i ddatgan bod hyn yn argyfwng iechyd cyhoeddus o bwys rhyngwladol ar 30 Ionawr 2020, ac yn bandemig ar 11 Mawrth 2020.

- 7 Ar 12 Mai 2021, cadarnhaodd y Prif Weinidog y byddai Llywodraeth y DU yn sefydlu ymchwiliad cyhoeddus i'r pandemig. Caiff yr Ymchwiliad ei sefydlu o dan Ddeddf Ymchwiliadau 2005 felly mae ganddo bwerau i orfodi rhai i ddarparu'r holl ddogfennau perthnasol ac i alw tystion i roi tystiolaeth ar lafar yn gyhoeddus dan lw.
- 8 Ar 15 Rhagfyr 2021 penodwyd y Farwnes Heather Hallet gan y Prif Weinidog i Gadeirio'r Ymchwiliad, gyda'r nod o wneud y canlynol:
 - archwilio'r ymateb i COVID-19 ac effaith y pandemig yng Nghymru, Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon;
 - nodi'r gwersi i'w dysgu o'r uchod, ac i oleuo'r paratodau ar gyfer pandemigau yn y dyfodol ledled y DU.
- 9 Mae cylch gwaith yr Ymchwiliad yn nodi sut mae'n bwriadu archwilio ac adrodd ynghylch y paratodau a'r ymateb i'r pandemig hyd at, a chan gynnwys, dyddiad sefydlu ffurfiol yr Ymchwiliad sef 28 Mehefin 2022.
- 10 Gan fod y pwnc mor eang, mae gwaith yr Ymchwiliad wedi cael ei grwpio'n Fodiwlau fel bod modd cael a dadansoddi tystiolaeth gan wahanol dimau'n gweithio'n gyfochrog.
- 11 Caiff y modiwlau eu cyhoeddi a'u hagor yn eu trefn, a gwahoddir unrhyw un sy'n dymuno cymryd rhan ffurfiol yn yr Ymchwiliad i wneud cais i fod 'gyfranogwyr craidd' ar gyfer pob modiwl, yn hytrach na thrwy gydol yr Ymchwiliad yn ei gyfanrwydd.
- 12 Mae'r tri modiwl cyntaf a'r gwrandawiadau rhagarweiniol cysylltiedig wedi cael eu cynllunio ar gyfer eleni, ond ni fydd gwrandawiadau cyhoeddus sylweddol yn dechrau tan yn ddiwedd Gwanwyn 2023.
- 13 Ar ôl ystyried y darlun o berspectif y DU gyfan (a Seisnig), caiff yr un materion trosfwaol a strategol eu hystyried eto gan yr Ymchwiliad o berspectif Cymru, yr Alban a Gogledd Iwerddon.

GWYBODAETH

- 14 Erbyn hyn, mae prosiect wedi dechrau yn y Gwasanaeth i wneud y canlynol:
 - paratoi i ddarparu dogfennau ysgrifenedig a/neu gefnogi tystion (a allai fod yn Aelodau o'r Awdurdod, swyddogion neu weithwyr, a'r rheini'n gyfredol neu'n flaenorol) os byddant yn cael eu galw i roi tystiolaeth i'r Ymchwiliad;
 - archifo gwybodaeth am ymateb y Gwasanaeth i'r pandemig;
 - goleuo pa mor barod yw'r Awdurdod i bandemigau yn y dyfodol.

- 15 Yr amserlenni ar gyfer y prosiect hwn yw cynnal adolygiad cychwynnol erbyn Rhagfyr 2022, a chwblhau'r prosiect yn ei gyfanrwydd erbyn Mehefin 2023.

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Bydd yr hyn a ddysgir o'r prosiect hwn yn gymorth i oleuo pa mor barod yw'r Awdurdod ar gyfer pandemigau yn y dyfodol. Bydd hyn yn cyfrannu at gadernid y gweithlu ac at iechyd, diogelwch a llesiant pobl yng Ngogledd Cymru.
Cyllideb	Os daw unrhyw hawliad yswiriant yn y dyfodol, achos sifil neu gyfreithiol yn erbyn yr Awdurdod am gamau a gymerwyd neu na chymerwyd yn ystod cyfnod y pandemig, bydd yr Awdurdod mewn gwell sefyllfa i amddiffyn ei safbwynt.
Cyfreithiol	Fel uchod, a hefyd bydd yr Awdurdod mewn gwell sefyllfa i ymateb i'r Ymchwiliad Cyhoeddus os gofynnir iddo wneud hynny.
Staffio	Dim.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim.
Risgiau	Gan nad oes adnoddau ychwanegol yn cael eu darparu i'r prosiect hwn, gallai'r amserlenni lithro.